

Gemeente Renkum

Verantwoordelijke afdeling
Groen, Grijs en Landmeten

Nummer

- Inboeknummer: 115483
- Paragraaf begroting: 6
- Steller: H.W. Vink

Raad d.d.
30 januari 2013

Portefeuillehouder
P.J. van Lent

Datum
25 oktober 2012

Onderwerp
Vaststelling Groenbeheersplan

Geadviseerd besluit

1. Het vaststellen van het Beleidsplan Groenbeheer, voor de periode van vijf jaar, waarin de visie op het groenbeheer wordt vastgelegd en diverse instrumenten en projecten worden geïntroduceerd om deze in de komende jaren ten uitvoer te brengen;
2. Het scenario "Accent" vaststellen als kwaliteitsprofiel voor het groenonderhoud per 1 januari 2013

Samenvatting:

In de raadsvergadering van 28 september 2011 heeft u ter besluitvorming het collegevoorstel van 23 augustus 2011 betreffende de vaststelling van het Groenbeleidsplan voor een periode van vijf jaar en het vaststellen van het scenario "sober" als kwaliteitsprofiel voor het groenonderhoud per 1 januari 2012 voorgelegd gekregen.

Middels een aangenomen amendement heeft u ons verzocht het dictum in het voorstel als volgt te wijzigen:

- het groenbeleidsplan niet vast te stellen voor een periode van vijf jaar;
- Voor het jaar 2012 het scenario "accent" vast te stellen als kwaliteitsprofiel voor het groenonderhoud, binnen het beschikbare budget ad € 1.4 miljoen te realiseren door efficiënter te werken en snippergroen af te stoten;
- Via pilots te onderzoeken of en in hoeverre burgers kunnen worden ingezet bij het groenonderhoud.

Vaststelling Groenbeleidsplan en onderhoudsscenario:

De kwaliteit van het planmatige groenonderhoud loopt steeds verder terug, waarbij als gevolg van de laatste bezuiningsronde het punt bereikt is dat het onderhoudsbeeld door velen als niet acceptabel wordt ervaren. De afgelopen tien jaar is met name bezuinigd op de externe (onderhouds) kosten; dit budget is in die periode met één derde verminderd.

Het aantal beschikbare interne uren is in deze periode nagenoeg hetzelfde gebleven. Doelen en afspraken over de kwaliteit van het groenonderhoud zijn vastgelegd in het Beleidsplan Groenbeheer, de catalogus Onderhoud groen en een daarvan afgeleid groenbestek. De catalogus geeft op basis van onafhankelijke en objectieve beelden en normen weer welk resultaat bij een bepaald kwaliteitsniveau hoort, gebaseerd op de systematiek van het CROW. In Renkum worden drie kwaliteitsniveaus onderscheiden: plus, basis en sober. De huidige onderhoudskwaliteit ligt door de vele bezuinigingen op het onderhoudsbestek op de meeste locaties onder sober.

In het Beleidsplan Groenbeheer zijn scenario's uit gewerkt voor verschillende kwaliteitszonerings. Het scenario 'gewenst' komt hieruit naar voren als het op termijn wenselijke streefbeeld voor de onderhoudskwaliteit. Om dit scenario te realiseren is in totaal 2.1 miljoen euro nodig, hetgeen de momenteel beschikbare middelen (ver) te boven gaat. Een scenario dat dichterbij de huidige financiële middelen ligt is het scenario 'accent'. Dit scenario gaat ervan uit dat de hele gemeente op niveau 'sober' wordt onderhouden en de parken, entree's van de dorpen, monumenten en begraafplaatsen op niveau 'plus' Dit kost 1.5 miljoen euro, wat neer komt op een extra bedrag van € 120.000 ten opzichte van het beschikbare budget.

Om scenario "Accent" te kunnen bewerkstelligen/bekostigen zijn de nodige veranderingen in gang gezet voortkomend uit uw besluit van 28 september 2011;

Efficiëntere en effectieve inzet eigen personeel:

Naar aanleiding van uw besluit heeft er een doorlichting plaats gevonden van de teams die belast zijn met het onderhoud in de openbare ruimte. In 2012 heeft het Serviceteam reeds een stap gemaakt op weg naar meer planmatig onderhoud. Deze ontwikkeling wordt in 2013 verder uitgewerkt door het laten fuseren van de teams "Groen, grijs en landmeten" en "Serviceteam" tot één team . Door in de basis een betere afstemming te realiseren t.a.v. het onderhoud, opent dit de weg het beheer op een meer integrale manier vorm te geven en het gewenste niveau te bereiken. De "stip op de horizon" is dat deze ontwikkeling na 2013 zichtbaar moet zijn in de buitenruimte. Het gaan werken van servicegericht naar planmatig onderhoud zal o.a. inhouden dat meer meldingen via de Servicelijn dan worden meegenomen in het regulier onderhoud. Uitzondering hierop zijn meldingen die de openbare veiligheid in het geding brengen. Deze worden direct adequaat afgehandeld.

Afstoten snippergroen/omvormen bestaand groen:

Per besluit van 21 augustus 2012 zijn wij akkoord gegaan met de afstoting van circa 2.5 ha snippergroen. Het project "Snippergroen" wordt ingezet op twee sporen: het afstoten van de percelen snippergroen en herstel van gemeentegrenzen. De netto opbrengst, na aftrek van de jaarlijks begrote reguliere grondverkoop ad € 45.000, van de verkoop van groenstroken willen wij doteren aan de in te stellen "Reserve groenbeheer". Deze reserve kan vervolgens worden aangewend voor de omvorming en renovatie van gemeentelijk groen. Een plan voor omvorming en renovatie van het openbaar groen is reeds in concept gereed en kan in een periode van vier jaar worden uitgevoerd. Deze omvorming zorgt voor structurele lagere onderhoudskosten van circa € 75.000 op jaarbasis, na 2016. De besparing zal worden ingezet ter dekking van het huidige tekort op het groenonderhoud. Het inboeken van de opbrengsten van grondverkoop voor een "reserve groenbeheer" om renovaties te bekostigen moet op dit moment nog door u worden bekrachtigd, via de Najaarsnota.

Pilot burgerparticipatie groenonderhoud:

Dit jaar zijn pilots opgezet met betrekking tot burgerparticipatie in het groen. Voorbeelden hiervan zijn het (extra) onderhoud van park Bato's wijk in Oosterbeek en het onderhoud van een groene binnenruimte in de wijk te Doornenkamp te Heelsum. Hierbij garandeert de gemeente het "sobere" onderhoud, waarbij omwonenden zorgen voor de "plus" in het groen. Burgerparticipatie is als project opgenomen in het Groenbeleidsplan. Na vaststelling van het beleidsplan zal dit gemeentebreed worden uitgewerkt. Door onze extra inzet voor begeleiding etc., levert burgerparticipatie vooralsnog, uitgezonderd goodwill, geen financiële besparing op

Beoogd effect

Het Beleidsplan Groenbeheer is van direct belang voor de organisatie van het groenbeheer. Het plan geeft houvast bij de uitvoering van werkzaamheden: 'waaraan moeten ze voldoen en welk resultaat wordt van ons verwacht?' Dit resultaat – het groen in de straat - is van direct belang voor alle inwoners van de gemeente. Groen zorgt voor een prettig en gezond woon-, werk- en leefklimaat. Dit komt tot uiting in sociale en economische resultaten: woningen en bedrijven in goed onderhouden groen leveren meer op. Daarnaast dragen aantrekkelijke groenvoorzieningen bij aan de waarde voor toerisme, recreatie en gezondheid. Dit plan laat inwoners zien welke doelen de gemeente Renkum nastreeft met het groenonderhoud en biedt u handvaten te bepalen hoe het groen in onze straten er bij ligt. Het uiteindelijke beoogde effect is om het onderhoud meer te differentiëren zodat op locaties waar veel mensen gebruik maken van het groen, het groen ook meer aandacht kan krijgen conform de vastgestelde kaders.

Kader

In het vast te stellen Beleidsplan Groenbeheer staan maatregelen die nodig zijn om tot werkelijke uitvoering van het strategisch beleid uit het Groenstructuurplan te komen voor wat betreft het onderhoud van het openbaar groen en het vastleggen van voorwaarden om een duurzame instandhouding en functievervulling te waarborgen. In het plan wordt het beleid voor het groenonderhoud verwoord in zeven beleidsthema's (de groene loten) en beschrijvingen van de kwaliteit van het onderhoud op verschillende niveaus. Hiermee kunnen verschillende scenario's in beeld worden gebracht (kaders) en keuzes worden gemaakt voor het toekomstig groenonderhoud inclusief bijbehorende kosten.

Argumenten

1. Met de vaststelling van het Groenbeheersplan wordt de gemeentelijke visie op het groenonderhoud vastgesteld en richtlijnen geformuleerd (zie hoofdstuk 4 van het Groenbeheersplan) waar aan de hand ervan praktische uitvoering gestalte zal krijgen;
2. Met het vastleggen en het daaraan gekoppelde hogere onderhoudsniveau, van "accentlocaties" zoals parken en bijzondere punten wordt uitvoering gegeven aan het beleid zoals verwoord in het Groenstructuurplan;
3. Met het instellen van een financiële reserve worden de inkomsten uit grondverkoop "geoomerkt" in de begroting zodat deze in het volgend boekjaar alsnog ingezet kunnen worden om de geplande omvorming en renovatie van het groen af te ronden. Opgemerkt dient te worden dat de eerste € 45.000,- aan jaarlijkse inkomsten weg worden geboekt ten gunste van het reguliere budget "inkomsten grondverkoop".

Kanttekeningen

De beheergroepen die betrekking hebben op scenario 'Sober' zijn gericht op de minimale instandhouding van de openbare groenvoorzieningen. Dit betekent dat alleen de strikt noodzakelijke onderhoudsmaatregelen worden uitgevoerd, waarbij veiligheid, gebruik en instandhouding nog niet gegarandeerd kunnen worden. Ondanks dat volledige uitvoering van dit scenario een lichte verbetering zal opleveren ten opzichte van het huidige onderhoudsniveau staat dit niveau haaks op de wens van onze burgers die hun woonbuurt graag op "basis" in combinatie met "plus" onderhouden ziet worden. (zie bijlage 2 Groenbeheerplan onder D))

Draagvlak

Bij de totstandkoming van het Groenbeleidsplan heeft een **klankbordgroep** bestaande uit bij het groen betrokken organisaties zoals '5 dorpen in het groen' en 'Vrienden park Hartenstein' en betrokken inwoners meegedacht en zowel mondeling als schriftelijk gereageerd op tussentijdse producten. De reacties en de wijze van verwerking ervan zijn als bijlage bij het Groenbeheerplan opgenomen. (zie bijlage 2 Groenbeheerplan onder D)

De inwoners is via een **enquête** gevraagd mee te denken over het groenonderhoud. De uitkomsten van de ruim 180 reacties zijn als bijlage bij het plan opgenomen. (zie bijlage 2 Groenbeheerplan onder D) U heeft tijdens een informatieve excursie, in 2010, kennis kunnen nemen van belangrijke ingrediënten van het plan.

Aanpak/Uitvoering

De voorgestelde kwaliteitsverhoging van het openbaar groen kan het best als volgt worden vormgegeven:

De kwaliteitseisen in de bestekken aanpassen.

De bij het plan behorende kaarten met de zonerings- en de kwaliteitsomschrijvingen zijn het vertrekpunt voor de nieuwe bestekken. Omdat dit een verandering is ten opzichte van de huidige situatie is extra aandacht nodig voor het overdragen van de kennis (deskundigheidsbevordering, opleiding), het toezicht houden en monitoren van de resultaten. Door bezuinigingen op onderhoudswerkzaamheden van aannemers (via beïnvloedbare budgetten) stijgt het aantal klachten van burgers. Deze worden thans door het serviceteam opgelost.

Planmatig en structureel renoveren/afstoten van groen.

Naar aanleiding van de begrotingsscan is het totale groenareaal geïnventariseerd. Dit omdat een deel van de groenvoorzieningen qua inhoud of leeftijd niet meer past bij modern groenbeheer en daardoor kostenverhogend werkt. Per wijk of deelgebied wordt dan in aansluiting op het Groenstructuurplan en bij voorkeur in combinatie met wegen/totale openbare ruimte een ontwerp gemaakt voor herinrichting van de openbare ruimte waarbij de totale beheerkosten worden verlaagd. Na renovatie zijn dan lagere structurele kosten te verwachten, waarbij het kwaliteitsbeeld van de afzonderlijke plantvakken wordt verhoogd.

Financiële consequenties

De afgelopen jaren zijn diverse taakstellingen van circa € 300.000,- op 'groen' ingevuld door het beïnvloedbare budget voor uitbesteding (Permar) af te ramen. Op dit moment is voor planmatig onderhoud een budget van € 1.4 mln beschikbaar. Dit betreft uren van eigen personeel, inhuur arbeid en machines. Voor het planmatig onderhoud scenario 'Accent' is totaal zo'n € 1.520.000 benodigd. (zie ook bladzijde 61 Groenbeleidsplan) Dit betreft uren van eigen personeel, inhuur, materiaal e.d. Het onderhoud omvat de onderdelen plantsoenen en parken, bomen, aankoop plantmateriaal, kinderboerderij, en "straatreiniging" (onkruidbeheersing op verhardingen). Om het scenario 'Accent' te kunnen uitvoeren willen wij de inzet van eigen personeel wijzigen en wordt in de periode 2012-2015 bestaande beplanting omgevormd/gerenoveerd, waardoor een besparing op onderhoud wordt gerealiseerd en de kwaliteit van plantsoenvakken wordt verhoogd. Dit omvormen/ renoveren wordt gefinancierd middels verkoop van 2,5 ha groen. Uitgangspunt is dat de inkomsten uit grondverkoop en uitgaven jaarlijks gelijk oplopen. Er zal dus voldoende budget moeten zijn om 'afstoting, omvorming, renovatie en vervanging' te kunnen uitvoeren. Dus, 'bij geen budget, geen uitvoering mogelijk'. Het is mogelijk dat in enig jaar meer inkomsten, middels grondverkoop, gegenereerd worden dan dat er uitgaven zijn. Voorgesteld wordt dit surplus in een nieuw in te stellen 'reserve groenbeheer' te oormerken, zodat in een volgend boekjaar deze gelden alsnog ingezet kunnen worden. Dit voorstel is behandeld in de raadsvergadering van 7 november.

Juridische consequenties

Niet van toepassing.

WMO-aspecten

Het merendeel van het openbaar groen heeft een duidelijke esthetische functie die al of niet gecombineerd is met het gebruik. Het groen vormt veelal een samenhangend geheel met het stedenbouwkundige ontwerp en is ingericht voor extensieve of intensieve recreatieve activiteiten in de nabije woonomgeving. Het openbaar groen is van direct belang voor het woongenot en welzijn van onze inwoners.

Duurzaamheid

Het concretiseren en in de praktijk brengen van duurzaamheid is binnen het Groenbeheersplan als beleidspunt opgenomen. Dit aspect zal bij alle uitvloeisel als dit plan worden vertaald naar concrete maatregelen. (zie hoofdstuk 4.6 van het Groenbeheerplan)

Effect op vermindering regeldruk

Niet van toepassing.

Communicatie

Wanneer kwaliteitsgestuurd gewerkt gaat worden is het nodig dat zowel de bij uitvoering betrokken partijen als bewoners worden geïnformeerd over deze werkwijze.

Met name het houden van toezicht vraagt een omslag in het leren sturen op resultaat en het aanspreken van uitvoerende(n). De kwaliteitseisen kunnen voor bewoners op de website en de informatiepagina van de Hoog en Laag, toegankelijk worden gemaakt zodat zij weten wanneer er sprake is van nalatig onderhoud en wanneer er volgens de afspraken wordt gewerkt.

Alternatieven

1. In het Beleidsplan Groenbeheer zijn meerdere scenario's uitgewerkt voor verschillende kwaliteitszonerings. (zie voor een volledig overzicht van kosten en scenario's bladzijde 61 van het Groenbeheersplan) Het scenario 'Gewenst' komt, getuige de uitslag van de groenenquête voor onze burgers (bijlage 2 Groenbeheersplan) naar voren als het meest wenselijke streefbeeld voor de onderhoudskwaliteit. Om dit scenario te realiseren is er ten opzichte van de huidige begroting een tekort van € 730.000, waardoor dit alternatief nu niet realiseerbaar is.
2. Een ander alternatief is het huidige onderhoudsscenario (minder dan sober zonder accenten) voortzetten. Echter hierbij wordt nog steeds (deels) geen onderhoud uitgevoerd aan eerder genoemde beheersgroepen, zoals onkruidbestrijding op verharding. Tevens zullen investeringen in bijvoorbeeld park Bato's wijk teniet worden gedaan, door een gebrek aan onderhoud. Dit alternatief voldoet niet aan de geformuleerde doelstellingen van het Groenstructuurplan en aan de wens van onze burgers meer onderhoud te plegen in de buitenruimte, derhalve is dit alternatief niet wenselijk.
3. Alternatief drie is een variant op alternatief twee. Hierbij wordt het huidige onderhoudsscenario (minder dan sober zonder accenten) voortgezet, waarbij er wel voor 100% onkruidbestrijding plaats vindt op de verhardingen. De extra kosten hiervoor bedragen circa € 80.000,- Voor dit bedrag is momenteel geen dekking in de begroting.